

## "De onzekere topconferentie" in 30 jours d'Europe (juli-augustus 1972)

**Caption:** Dit artikel uit het maandblad 30 jours d'Europe van de zomer 1972 overweegt, of de volgende Europese topconferentie volgens plan in Parijs zal plaatsvinden, en of daar dezelfde stemming van een nieuw aanzet zal heersen als op de topconferentie van Den Haag in december 1969.

**Source:** 30 jours d'Europe. dir. de publ. Fontaine, François ; RRéd. Chef Chastenot, Antoine. Juin 1972, n° 167. Paris: Service d'information des Communautés européennes. "Le Sommet incertain", auteur:Hubert, Raymond , p. 7-9.

**Copyright:** (c) Translation Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe (CVCE)

All rights of reproduction, of public communication, of adaptation, of distribution or of dissemination via Internet, internal network or any other means are strictly reserved in all countries.

Consult the legal notice and the terms and conditions of use regarding this site.

**URL:**

[http://www.cvce.eu/obj/de\\_onzekere\\_topconferentie\\_in\\_30\\_jours\\_d\\_europe\\_juli\\_augustus\\_1972-nl-a9a6038d-aad4-459b-b226-3fc1213033c4.html](http://www.cvce.eu/obj/de_onzekere_topconferentie_in_30_jours_d_europe_juli_augustus_1972-nl-a9a6038d-aad4-459b-b226-3fc1213033c4.html)



**Last updated:** 05/07/2016

## De onzekere topconferentie

De Europese topconferentie, gepland voor 19 oktober in Parijs, is nog onzeker. Op het moment dat deze publicatie verschijnt, is ze misschien zelfs al helemaal afgeschreven. Niettemin houden de tien regeringen nog steeds de mythe van de “voorbereiding van de topconferentie” in stand.

En toch, toen de Franse president Pompidou voor de eerste keer het idee lanceerde, de staatshoofden en regeringsleiders bijeen te laten komen in een conferentie vergelijkbaar met die van Den Haag in december 1969, werd het voorstel door iedereen enthousiast toegejuicht.

Dat was in de maand augustus van het jaar 1971. Europa werd toen onverhoeds geconfronteerd met de loskoppeling van de dollar en de monetaire crisis. Het idee van een topconferentie die aan de uitgebreide Europese Gemeenschap van de "Tien" de kans zou geven haar positie te bevestigen, de doelstellingen voor de komende tien jaar te preciseren en de gelederen te sluiten, om zo haar plaats te handhaven in deze turbulente wereld, was een verleidelijk vooruitzicht. De topconferentie van Den Haag, gekenmerkt door de terugkeer van Frankrijk in de Europese Gemeenschap, is in goede herinnering gebleven.

### De voorbereiding

Twee jaar lang is de vooruitgang op weg naar de Europese eenheid moeizaam verlopen. De uitbreiding was intussen realiteit geworden... Nu zou de Top van Parijs voor een heropleving in Europa moeten zorgen en met dezelfde luister als de Top van Messina de geschiedenis ingaan...

In de eerste maanden van 1971 verheugde men zich dus op de perspectieven die de topconferentie opende. Begin 1972, toen iedereen het erover eens was dat het noodzakelijk was zo een belangrijke ontmoeting grondig voor te bereiden, begonnen de tien regeringen met de voorbereidingen. Daarom vonden in mei en juni 1972, onder Luxemburgs voorzitterschap, drie bijeenkomsten met de tien Ministers van Buitenlandse Zaken plaats, elk gewijd aan een van de grote thema's die in aanmerking kwamen voor de agenda van de top: de Economische en Monetaire Unie; de betrekkingen tussen de Europese Gemeenschap en de rest van de wereld en de noodzakelijkerwijs hiermee gepaard gaande consequenties voor de instellingen van de Gemeenschap; en de nieuwe perspectieven die voor de Gemeenschap geopend werden.

### De grote struikelblokken

Er werd gepraat. Een discussie vond, strikt genomen, tijdens deze drie bijeenkomsten niet plaats, enkel voortdurend een uiteenzetting om de eigen opvattingen te ventileren.

Daarbij kwamen als vrij snel twee grote struikelblokken aan het licht: eerst de aan beperkingen onderworpen onafhankelijkheid van Europa tegenover Washington, en dan de oude principiële strijd die weer met een heftigheid losbarstte waarvan men dacht dat ze tot het verleden behoorde: de botsing tussen de opvatting van een “communautair Europa” en die van een “Europa van de naties”. Dit tweede gevoelige punt werd gepolariseerd en nog toegespitst door het geruzie over het politieke secretariaat. De Franse regering gaf toe dat het noodzakelijk was aan de Raad van Ministers een orgaan ter bevordering van de politieke samenwerking ter beschikking te stellen (dat voorstel werd door de Duitse bondskanselier Brandt gedaan), maar wilde dat de zetel van het secretariaat niet in Brussel, in de buurt van de Raad, maar in Parijs gevestigd werd.

Als reden voor deze eis voerde de Franse regering aan dat ze vreesde dat het politieke secretariaat in de schaduw van de NAVO zou komen te staan, en dat de Europese Commissie beslag zou kunnen leggen op het politieke secretariaat. Kortom: de Franse regering was vastberaden om de politieke samenwerking op intergouvernementeel niveau en niet op communautair niveau plaats te laten vinden, zodat de zaken niet uit de hand zouden kunnen gaan lopen.

Merkwaardig genoeg dook bij deze gelegenheid weer het in de vergetelheid geraakte “Plan Fouchet” op, wat voor menigeen, die na de conferentie van Den Haag weer hoop had gevat, een verontrustend geluid was.

## De gebarsten bom

De bom barstte tijdens het bezoek van de Belgische ministers Gaston Eyskens en Pierre Harmel op 2 juni jongstleden aan Parijs. Op die dag verklaarde president Pompidou “botweg” dat, als het van hem afhing, hij liever van uitnodigingen voor de top van oktober afzag, om niet te hoeven meemaken dat die conferentie zou uitmonden in *vage intentieverklaringen, overeenkomsten over onbeduidende punten of, erger nog, in nauwelijks verholen meningsverschillen.*

Die vuistslag op tafel herinnerde aan vroegere tijden die voorgoed voorbij hadden geleken. Nadat de opschudding was gaan liggen, reageerden de partners van Parijs, in de eerste plaats de drie Beneluxlanden, die elk op hun beurt (de heer Harmel op 7 juni, de heer Thorn op 2 juni en de heer Schmelyer tijdens het bezoek van koningin Juliana aan Parijs) in hoofdzaak zeiden: “Povertjes. Maar beter een uitgestelde top dan een slechte top. Degenen die de verantwoordelijkheid voor het uitstel op zich willen nemen mogen nu hun hand opsteken.

Toen de rust was weergekeerd, stelde men vast dat het probleem van de top zijn dramatische dimensie verloren had. Zou de top nog plaatsvinden? En dan pas in de lente van 1973? Niemand wilde als eerste de datum van 19 oktober bevestigen of afzeggen.

Bondskanselier Brandt schijnt er het meest in geïnteresseerd te zijn de bijeenkomst te laten doorgaan. Door tactisch op te treden en een tegemoetkomende houding aan de dag te leggen, zou hij zichzelf immers, tegen de achtergrond van de Duitse verkiezingen, in een gunstig licht plaatsen (de conferentie van Den Haag is voor hem persoonlijk een zeer groot succes geweest). De vier nieuwe lidstaten, de Engelse regering voorop, leveren een staaltje van beschaafde bescheidenheid: “Wij zijn nieuw... doet u maar zoals u verkiest...” De Italianen hebben andere dingen aan hun hoofd. En de drie Beneluxlanden geloven er nauwelijks nog in, dat de door hen gewenste actieve opleving in Europa nog kans van slagen heeft.

### Opnieuw een gemiste kans?

Toch zijn ze van mening dat een top, al is die beperkt tot de Economische en Monetaire Unie en de betrekkingen met de derde wereld, vanaf de herfst nuttig zou kunnen zijn. De Fransen zijn het meest terughoudend, maar lijken de verantwoordelijkheid voor het uitstel niet langer op zich te willen nemen.

Met de fluctuerende koers van het pond sterling heeft een nieuw probleem de kop opgestoken. Hierdoor zijn de institutionele discussies en het probleem van het politieke secretariaat naar de achtergrond verschoven (voorlopig wordt er niet meer over gepraat). In het middelpunt van de belangstelling staat nu de Europese solidariteit op monetair gebied.

Is het zinvol, vragen de Fransen niet helemaal ten onrechte, verder te praten over een Economische en Monetaire Unie, als we nog niet eens in staat zijn een gemeenschappelijke houding aan te nemen ten opzichte van de internationale speculatiewoede die door de loskoppeling van de dollar is ontketend?

Op die vraag hebben de Europese ministers, die op 26 juni in Luxemburg bijeenkwamen, geen overtuigend antwoord gegeven. Ze hebben wel bevestigd dat ze hun verplichtingen zullen nakomen, maar ze hebben de kern van het probleem geïgnoreerd: welke efficiënte middelen moeten aangewend worden om zich te verdedigen tegen de negatieve effecten van “hot money”?

Wellicht kan de ontmoeting tussen Pompidou en Brandt op 3 juli een positieve bijdrage leveren. Alhoewel, de tijd is voorbij dat twee regeringen van de lidstaten over het lot van de hele Europese Gemeenschap beslissen.

De ministers van Buitenlandse Zaken van hun kant hebben zichzelf tot 18 juli bedenktijd gegeven.

Zal de Europese top op 19 oktober plaatsvinden?

Wordt hij uitgesteld?

Men neigt er bijna toe om te antwoorden: wat doet het er toe in dit verslechterde huidige klimaat. Voor Europa zou het alleen maar een gemiste kans zijn. Niet de eerste en niet de laatste.

Raymond HUBERT